Tsiviilõiguse valdkonnas jätkuvad ELi õiguse kohaselt need pooleliolevaid menetlused, mis on algatatud enne üleminekuperioodi lõppu. Vastastikusel kokkuleppel Ühendkuningriigiga hoiab e-õiguskeskkonna portaal Ühendkuningriigiga seotud asjakohast teavet oma portaalis kuni 2024. aasta lõpuni.

Ustawodawstwo krajowe

Inglismaa ja Wales

Na tej stronie można znaleźć informacje na temat prawnych i prawnych baz danych dotyczących systemu prawnego w Zjednoczonym Królestwie. Istnieją trzy odrębne jurysdykcje prawne w Zjednoczonym Królestwie – Anglii i Walii, Irlandii Północnej i Szkocji. Informacje te dotyczą jurysdykcji Anglii i Walii.

Źródła prawa

Głównymi źródłami prawa w Zjednoczonym Królestwie na obszarze Anglii i Walii są:
Ustawodawstwo pierwotne w formie **ustaw przyjmowanych przez Parlament Zjednoczonego Królestwa i Zgromadzenie Narodowe Walii oraz aktów** (Measures) **przyjmowanych przez Zgromadzenie Narodowe Walii**;

Prawo Unii Europejskiej

Ustawodawstwo wtórne (lub ustawodawstwo pochodne) w formie rozporządzeń (**Statutory Instruments**) przyjmowanych przez monarchę, rząd Zjednoczonego Królestwa, rząd walijski (Welsh Assembly Government) lub inne władze; Niektóre inne akty ustawodawstwa wtórnego mogą być wydawane jako **decyzje administracyjne**;
Common law **(prawo** precedensowe) rozwijane poprzez orzeczenia sądowe.

Rodzaje instrumentów prawnych – opis

Ustawodawstwo pierwotne, czyli ustawy parlamentarne (Acts of Parliament), uchwala Parlament Zjednoczonego Królestwa w Londynie i mogą one obowiązywać w całym Zjednoczonym Królestwie lub w jakiejkolwiek jego części. Zgromadzenie Narodowe Walii jest w stanie przekazać ustawami z 20 zdecentralizowanych obszarów wymienionych w załączniku 7 do ustawy o **rządzie Walii z 2006 r.** Inne akty ustawodawstwa pierwotnego mogą być wydawane przez monarchę na mocy prerogatyw w różnych formach, takich jak rozporządzenia królewskie (Orders in Council), proklamacje (Proclamations), akty nominacji (Royal Warrants), instrukcje królewskie (Royal Instructions), rozporządzenia (Regulations) oraz dokumenty nadania praw (Letters Patent).
Ustawodawstwo wtórne przyjmowane jest na mocy kompetencji nadanych przez Jej Królewską Mość zasiadającą w radzie (Her Majesty in Council) lub na mocy jej rozporządzenia, przez ministrów, departamenty (ministerstwa), ministrów Walii lub inny organ lub osobę. Jest również nazywane ustawodawstwem delegowanym lub wtórnym, a akt nadający to uprawnienie określany jest mianem „aktu umocowującego", „aktu nadającego uprawnienia", lub „aktu macierzystego". Prawo wtórne może mieć różne tytuły: takich jak rozporządzenia Rady, rozporządzenia lub przepisy, które łącznie mogą być określane jako „instrumenty ustawowe" lub „przepisy ustawowe".
W lipcu 1999 r. niektóre kompetencje ustawodawcze Parlamentu Zjednoczonego Królestwa przekazano Zgromadzeniu Narodowemu Walii, które ma swoją siedzibę w Cardiff. Zgromadzeniu nadano kompetencje do wydawania rozporządzeń obowiązujących w Walii, jednakże ustawodawstwo pierwotne w sprawach dotyczących Walii jest nadal przyjmowane przez Parlament Zjednoczonego Królestwa. W następstwie uchwalenia **ustawy o rządzie Walii z 2006 r.** Zgromadzenie otrzymało kompetencje do przyjmowania aktów (ustawodawstwo pierwotne) dotyczących Walii w sprawach, w przypadku których Parlament Zjednoczonego Królestwa przyjął uchwały nadające kompetencje ustawodawcze obejmujące zagadnienia określone we wspomnianej ustawie. Akty (Measures), zanim zaczną obowiązywać, muszą być jednak zatwierdzone przez monarchę zasiadającego w radzie (Sovereign in Council). Zgromadzenie jest odpowiedzialne za kwestie, które obejmują rozwój gospodarczy, edukację, środowisko, zdrowie, mieszkalnictwo, turystykę i transport; nie odpowiada jednak za prawo cywilne lub karne. Ustawodawstwo walijskie uchwalane przez Zgromadzenie Narodowe i walijskich ministrów (rząd Walii) redagowane jest zarówno w języku angielskim, jak i walijskim.
Uprawnienia do zawierania **traktatów międzynarodowych** w imieniu Zjednoczonego Królestwa należą do Korony, tj. monarchy działającego na mocy prerogatyw królewskich zgodnie z opinią rządu Zjednoczonego Królestwa. Parlament Zjednoczonego Królestwa nie odgrywa formalnej roli w zawieraniu traktatów, jednakże w przypadku gdy traktat wymaga wprowadzenia zmian do prawodawstwa Zjednoczonego Królestwa lub przyznania pieniędzy publicznych, parlament głosuje nad tą kwestią w trybie zwykłym. Aby w Zjednoczonym Królestwie można było wdrożyć każdy z traktatów UE, należy przyjąć odpowiedni akt prawny. wszystkie traktaty UE podlegają zatem kontroli parlamentarnej. Po wejściu w życie brytyjskiej ustawy o reformie konstytucyjnej i sprawowaniu rządów z 2010 r. (Constitutional Reform and Governance Act) ratyfikacja traktatu będzie możliwa dopiero po: a) uprzednim przedłożeniu parlamentowi przez ministra Korony kopii traktatu, b) opublikowaniu traktatu oraz c) upływie okresu 21 dni sesyjnych, przy czym przez ten okres żadna z izb parlamentu nie opowiedziała się przeciwko ratyfikacji traktatu.

Hierarchia norm

W przypadku gdy różne źródła prawa są ze sobą sprzeczne, głównym forum ich rozstrzygania są sądy. Sądy mogą również rozstrzygać spory dotyczące wykładni ustawodawstwa. Jednakże w związku z tym, że Zjednoczone Królestwo nie posiada „pisanej konstytucji", nie istnieje możliwość zaskarżenia ustawy parlamentu do sądu ze względu na jej sprzeczność z konstytucją. **Zgodnie z konstytucyjną doktryną „suwerenności parlamentarnej"** Parlament Zjednoczonego Królestwa jest najwyższym organem władzy ustawodawczej w takim znaczeniu, że może przyjmować i uchylać wszelkie akty prawne oraz że żaden inny organ nie może uchylić ani zaskarżyć ważności ustawy parlamentarnej.
Jednakże doktryna suwerenności parlamentarnej jest ograniczona przez członkostwo Zjednoczonego Królestwa w Unii Europejskiej. Na mocy ustawy o Wspólnotach Europejskich (European Communities Act) z 1972 r., prawo Unii Europejskiej stanowi część prawa Anglii i Walii (oraz Szkocji i Irlandii Północnej). Prawodawstwo krajowe należy poddawać wykładni w taki sposób, by zawsze gdy to możliwe było ono zgodne z prawem UE.
Ustawa o prawach człowieka z 1998 r., w której wprowadzono europejską konwencję praw człowieka do prawa Zjednoczonego Królestwa, nadaje sądom inne uprawnienia w zakresie kwestionowania aktów prawnych Parlamentu. Przepisy prawa krajowego należy interpretować – w najszerszym możliwym zakresie – w taki sposób, aby były zgodne z prawami ustanowionymi w konwencji.

Orzeczenia sądów, a w szczególności sądów odwoławczych, odgrywają ważną rolę w rozwoju prawa. Nie tylko zawierają one wiążące rozstrzygnięcia w zakresie wykładni ustawodawstwa, ale są również podstawą common law, które wywodzi się z orzeczeń sądów wydanych we wcześniejszych sprawach (inaczej z orzecznictwa).
W odniesieniu do kwestii związania sądów orzeczeniami, ogólna zasada stanowi, że sąd jest związany wcześniejszymi orzeczeniami wydanymi przez sąd wyższej instancji.
W sprawach z zakresu prawa Unii **Europejskiej najwyższą instancją jest Europejski Trybunał Sprawiedliwości**. Kancelaria Izby Lordów w Izbie Lordów działała jak Supreme Court of the United Kingdom, ale została zastąpiona przez nowy Sąd Najwyższy, który wszedł w życie w dniu 1 października 2009 r. Law Lords zasiadający w Izbie Lordów zostali wówczas pierwszymi sędziami Sądu Najwyższego, a Senior Law Lord – jego prezesem

Ramy instytucjonalne

Instytucje odpowiedzialne za przyjmowanie regulacji prawnych i proces decyzyjny

Ustawodawstwo pierwotne uchwala **Parlament Zjednoczonego Królestwa** w Londynie. Zanim **projekt ustawy** (tzw. bill) stanie się ustawą parlamentarną, musi zostać zatwierdzony przez obie izby parlamentu: Izbę Gmin i Izbę Lordów. W obu izbach proces ten przebiega w następujących etapach:
Pierwsze czytanie (formalne przedstawienie projektu bez debaty);
Drugie czytanie (debata ogólna);
Etap pracy w komisjach (szczegółowe rozpatrywanie, debata i zgłaszanie poprawek. W Izbie Gmin etap ten ma na ogół miejsce w komisji legislacyjnej (Public Bill Committee);
Etap sprawozdania (możliwość wniesienia dalszych poprawek);
Trzecie czytanie (ostatnia szansa na debatę; poprawki są możliwe w Izbie Lordów).
Kiedy projekt zostanie przyjęty przez obie izby, powraca do pierwszej izby (gdzie rozpoczęto prace) celem uwzględnienia poprawek drugiej izby.
Tekst końcowy muszą zatwierdzić obie izby. Wymiany między izbami mogą odbywać się do czasu osiągnięcia porozumienia co do każdego słowa projektu, po tym jak można złożyć projekt do Royal Assent.
Ustawodawstwo pierwotne jest również przyjmowane przez **Zgromadzenie Narodowe Walii.** Przed utworzeniem projektu i przygotowaniem ustawy Zgromadzenie musi zostać rozpatrzone i przekazane przez Zgromadzenie, a monarca – Royal Assent.Ustawa (Act of Assembly) obowiązuje i ma zastosowanie w Walii we wszystkich właściwych dziedzinach.
Ogólnie rzecz biorąc, w Zgromadzeniu odbywa się 4-etapowy proces rozpatrywania projektu ustawy rządowej:
Etap 1: Analiza ogólnych założeń projektu ustawy lub aktu przez komisję (lub komisje) oraz porozumienie Zgromadzenia co do tych głównych założeń.
Etap 2: Przeprowadzona przez komisję szczegółowa analiza projektu ustawy lub aktu oraz wszelkich poprawek zgłoszonych przez członków Zgromadzenia.
Etap 3: Przeprowadzona przez Zgromadzenie szczegółowa analiza projektu ustawy lub aktu oraz wszelkich poprawek zgłoszonych przez członków Zgromadzenia.Przewodniczący podejmuje decyzję, nad którymi poprawkami Zgromadzenie odbędzie debatę.
Etap 4: Głosowanie w Zgromadzeniu nad przyjęciem ostatecznego tekstu projektu ustawy lub aktu.
Kiedy projekt przejdzie przez wszystkie etapy prac parlamentarnych w Parlamencie Zjednoczonego Królestwa lub w Zgromadzeniu Narodowym Walii, zostaje przedstawiony monarsze do podpisu (**Royal Assent**), w następstwie czego zaczyna obowiązywać (staje się **ustawą**). Akty (Measures) przyjmowane przez Zgromadzenie Narodowe Walii muszą być przedłożone do zatwierdzenia przez królową zasiadającą w radzie (Queen in Council).
Na ogół ustawodawstwo pierwotne może zostać zmienione lub uchylone tylko przez nowe przepisy ustawodawstwa pierwotnego. Istnieją jednak wyjątki – pewnych zmian i uchyleń można dokonać bowiem na podstawie rozporządzenia. Obejmują one realizację zobowiązań wynikających z członkostwa w UE lub reformy ustawodawczej, która zmniejsza lub eliminuje obciążenia regulacyjne. Takie rozporządzenia, zanim zostaną wydane, muszą być jednak zatwierdzone uchwałą obu izb parlamentu.
Ustawodawstwo pierwotne wchodzi w życie zgodnie z **przepisami o wejściu w życie** zawartymi w ustawie lub akcie (Measure). Ustawa lub akt może określać konkretną datę wejścia w życie. Akt prawny może wejść w życie niezwłocznie po uzyskaniu podpisu monarchy (Royal Assent), w konkretnym dniu (na ogół co najmniej dwa miesiące po uzyskaniu podpisu monarchy) lub w dniu określonym przez ministra lub ministerstwo w zarządzeniu o wejściu w życie (Statutory Instrument). Dla różnych przepisów aktu prawnego mogą zostać określone różne daty.
Data wejścia w życie każdego aktu ustawodawstwa wtórnego jest na ogół określona w samym akcie. Wyjątkowo data wejścia w życie może być określona przez publikację ogłoszenia w biuletynie urzędowym (London Gazette).

Prawne bazy danych

Legislation.gov.uk, którym zarządza National Archives, jest oficjalną ojczyzną ustawodawstwa brytyjskiego.
Na stronie Legislation.gov.uk znajduje się ustawodawstwo obejmujące wszystkie obszary Zjednoczonego Królestwa (Anglia i Walia, Szkocja, Północna Irlandia).Na stronie znajduje się prawodawstwo od 1988 r. do chwili obecnej, większość prawodawstwa pierwotnego sprzed 1988 r., zarówno w wersji oryginalnej, jak i zmienionej, oraz obszerny wybór prawodawstwa wtórnego począwszy od 1948 r., w którym to prawodawstwo nadal obowiązuje.
Ostatnia aktualizacja: 23/10/2019
Ta wersja treści strony została przetłumaczona maszynowo. Autorzy tej strony nie ponoszą odpowiedzialności za jakość tłumaczenia maszynowego.